

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

nem en procentafgift for alt offentligt byggeri og forslag om en omsætningsafgift på offentligt kunstsalg gennem auktion.

Jeg tror imidlertid, man må afvise alle disse forslag, der tidligere har været genstand for indgående overvejelser. Jeg kan herved henvise til Wechselmann-udvalgets betænkning, hvor der er nærmere redegjort for sådanne ordninger.

I forbindelse med lovrevisionen i 1969 gav den daværende kulturminister tilsagn om, at han inden næste lovrevision ville overveje de *livsvarige ydelser på finansloven*. Baggrunden herfor var naturligvis den kritik, som disse ydelser med mellemrum har været genstand for – en kritik, der hovedsagelig har drejet sig om ydelsernes livsvarighed og det forhold, at de i visse tilfælde er blevet ydet kunstnere med betydelige indtægter.

Der er jo gammel tradition for disse livsvarige ydelser på finansloven til landets betydeligste kunstnere, både for så vidt angår hædersgaverne og de mindre statsydelse. Disse ydelser indgår som et betydningsfuldt led i den samlede statslige kunststøtte.

I Danmark kan kun ganske få kunstnere leve af deres kunstneriske produktion. Det er et arbejde og en profession at være kunstner, men det er en kendsgerning, at det ikke er et erhverv, som sikrer sin udøver en rimelig indkomst. Med de livsvarige ydelser har man derfor ønsket at give kunstneren sikkerhed for en vis varig indtægt og skabe et grundlag, hvorpå han kan opbygge en stabil indtægt.

De livsvarige ydelser kan naturligt også betragtes som statens vederlag for brugen af kunstnerens værker og for den samfundsværdi, de kunstneriske værker repræsenterer. Den sikkerhed, der ligger i, at ydelsen er livsvarig, har også gang på gang været fremhævet af kunstnerne som noget meget betydningsfuldt.

I det materiale, som jeg har modtaget fra kunstnerorganisationerne om disse ydelser, er der da også enighed om, at man bør bevare de livsvarige ydelser på finansloven. Der stilles dog forslag om enkelte ændringer i ordningerne. Jeg henviser herom til det bilag, der følger med redegørelsen.

Sammenfattende kan man sige, at de foreliggende forslag til ændringer i den bestående ordning i hovedsagen går ud på, at hædersgaverne skal bortfalde og det frigjorte beløb an-

vendes til statsydelse. Endvidere, at statsydelse på en eller anden måde skal reguleres under hensyntagen til kunstnernes økonomiske forhold.

I ministeriet har vi naturligvis overvejet de forskellige forslag, herunder også muligheden for at ophæve begrebet livsvarig ydelse og om-danne disse ydelser til flerårige arbejdstipendier til samme kreds af kunstnere, som nu kan få hædersgaver eller statsydelse.

Med den sidstnævnte ordning ville man skabe en parallel til den ordning, man har med arbejdslegater til yngre kunstnere. Ulemperne ved en sådan ordning er, at kunstneren ikke får tilstrækkelig tryghed til at kunne tilrettelægge sit arbejde over en længere periode. Det forekommer mig da heller ikke rimeligt, at samfundet støtter kunstneren i hans mest frugtbare arbejdsperiode og derefter slår hånden af ham og henviser ham til – måske i en alder af 50–55 år – at søge nyt arbejde og nyt levebrød.

Jeg kan derfor ikke se rettere, end at vi fortsat bør have en eller anden form for livsvarig kunstnerstøtte til landets betydeligste kunstnere. Erfaringerne viser da også, at tildeling af livsvarig ydelse har givet stødet til, at en skabende kunstner har opgivet en fast stilling for helt at kunne hellige sig sin kunst, har givet livsmod og tryghed, der har betydet fornyet skaben, samt givet en række kunstnere en bedre og mere betrygget tilværelse.

Spørgsmålet er så blot, i hvilken form vi skal have disse ydelser.

Den nuværende ordning med opdeling i hædersgaver og statsydelse giver jo mulighed for at tildele samfundets særlige anerkendelse til kunstnere, der har præsteret noget ekstraordinært, og som derved får en økonomisk sikkerhed i deres tilværelse. Ordningen har også den fordel set i relation til de forskellige forslag om indtægtsregulering, at man undgår at skulle kontrollere kunstnernes indtægter, og at den er enkel at administrere.

Hvis man vil gennemføre en indtægtsreguleret statsydelse, undgår man næppe visse administrative vanskeligheder, men på trods heraf er jeg dog kommet til den overbevisning, at det vil være rigtigt at forsøge at gennemføre en ny ordning, der i et vist omfang tager hensyn til kunstnerens indtægt ved ydelsens udbetaling. Den ordning, jeg tænker mig gennemført, vil jeg skitsere således: